

Asia: VN/34181/2022

Lausuntopyyntö aserikostyöryhmän mietinnöstä

Yleistä

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoja aserikostyöryhmän mietinnöstä. Rikosseuraamuslaitos yhtyy mietinnössä esitettyyn johtopäätökseen siitä, että aserikosten rangaistusten ankaroittamista koskevat lainsäädäntöehdotukset johtaisivat toteutuessaan huomattavaan Rikosseuraamuslaitoksen työmäärän lisääntymiseen. Rikosseuraamuslaitos haluaa tässä vaiheessa huomauttaa, että tällä hetkellä valmisteilla on useita muitakin lainsäädäntöhankkeita, jotka toteutuessaan lisäävät kokonaisuutena Rikosseuraamuslaitoksen vanki- ja yhdyskuntaseuraamusasiakaslukua. Lainsäädäntöuudistuksen edellytyksenä on käytännössä uusien vankipaikkojen rakentaminen, sillä jo tälläkin hetkellä suljettujen vankiloiden käyttöaste on yli 100 prosenttia. Vankilaturvallisuus ja työturvallisuus vaarantuvat, kun suljetun vankilan käyttöaste on yli 90 prosenttia. Rikosseuraamuslaitos erittelee jäljempänä taloudellisia vaikutuksia koskevassa osiossa täsmennyksiä muistiossa esitettyyn.

Ampuma-aserikoksen eräiden tekotapojen muuttaminen lieviksi ampuma-aserikoksiksi

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Vakavaa rikollista toimintaa varten tapahtuvan ampuma-aseen käsittelyn säätäminen rangaistavaksi

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Törkeän ampuma-aserikoksen uuden kvalifiointiperusteen lisääminen

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Törkeän ampuma-aserikoksen vähimmäisrangaistuksen korottaminen

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Vaarallisia ja toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvia esineitä koskevien hallussapitorikosten enimmäisrangaistusten korottaminen

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Vankeusuhkan liittäminen lievään ampuma-aserikokseen

Voitte lausua tämä väliotsikon aiheesta alla.

-

Määritelmäsäännöksen lisääminen rikoslain uuteen 41 lukuun

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Telekuuntelua koskeva lainsäädäntömuutos

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Lainsäädäntöehdotusten taloudelliset vaikutukset

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Mietinnössä esitetyillä ehdotuksilla olisi merkittäviä vaikutuksia Rikosseuraamuslaitoksen vankilukuun. Mietinnössä arvioitu asiakasmäärien tarkastelu perustuu sisäministeriön ja Tilastokeskuksen keräämiin aineistoihin sekä kolmesta käräjäoikeudesta kerättyihin tuomiotietoihin. Muistion laskelmissa ei ole käytetty Rikosseuraamuslaitoksen asiakastietoja, mikä voidaan katsoa perustelluksi, sillä lainsäädäntömuutokset ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden vaikutuksia ei voida laskea Rikosseuraamuslaitoksen aineistoista. Rikosseuraamuslaitos ei ole tehnyt omaa mietinnöstä poikkeavaa arviota lainsäädäntöhankkeiden vaikutuksista vankien ja yhdyskuntaseuraamusasiakkaiden määriin.

Rikosseuraamuslaitos esittää täsmennettäväksi mietinnössä esitettyjä arvioita lainsäädäntömuutosten taloudellisista vaikutuksista. Kustannuksia arvioitaessa lähtökohtana ei voi käyttää vankeusrangaistuksen täytäntöönpanokustannusta nykyisissä vankiloissa, kuten muistiossa on nyt esitetty. Kuten todettua, lainsäädäntöuudistuksen edellytyksenä on uusien vankipaikkojen rakentaminen, sillä jo tällä hetkellä suljettujen vankilojen käyttöaste on yli 100 prosenttia.

Mikäli törkeää ampuma-aserikosta koskevien lainsäädäntömuutosten takia vankimäärä nousee 206 vangilla, tulee 90 prosentin käyttöasteella rakentaa 229 uutta vankipaikkaa. Yhdestä uudesta

vankipaikasta aiheutuu alustavan arvion mukaan vuosittainen 120 000 euron pysyvä kustannus. Lisäksi vankipaikkojen perustamisesta aiheutuu kertaluonteisia menoja noin 42 300 euroa/vankipaikka. Kertaluonteiset menot sisältävät muun muassa turvatekniikka- ja kalustehankintoja. Näin ollen 229 vankipaikan lisäys aiheuttaisi ensimmäisenä käyttöönottovuonna noin 37 167 000 euron kustannuksen ja tämän jälkeen pysyvän vuosittaisen 27 480 000 euron kustannuksen. Vankiloiden rakennushankkeiden kustannusarviot tarkentuvat esi- ja tarveselvitysvaiheessa. Vankilan rakennushanke kestää keskimäärin 5–8 vuotta.

Jos tehtävistä muutoksista aiheutuva yhdyskuntapalvelua koskeva säästö olisi noin 31 000 euroa, törkeätä ampuma-aserikosta koskevien lainsäädäntömuutosten kustannusvaikutukseksi tulisi ensimmäisenä vuonna noin 37 136 000 euroa ja pysyvä vuosittainen kustannusvaikutus olisi noin 27 449 000 euroa.

Mikäli ampuma-aseen käsittelyn vakavaa rikollista toimintaa varten säätäminen rangaistavaksi johtaisi vankimäärän nousuun 10,4 vangilla, tulee 90 prosentin käyttöasteella rakentaa 12 uutta vankipaikkaa. Yhdestä uudesta vankipaikasta aiheutuu alustavan arvion mukaan vuosittainen 120 000 euron pysyvä kustannus. Lisäksi vankipaikkojen perustamisesta aiheutuu kertaluonteisia menoja noin 42 300 euroa/vankipaikka. Kertaluonteiset menot sisältävät muun muassa turvatekniikka- ja kalustehankintoja. Näin ollen 12 vankipaikan lisäys aiheuttaisi alustavan arvion mukaan käyttöönottovuonna noin 1 948 000 euron kustannuksen ja tämän jälkeen pysyvän vuosittaisen 1 440 000 euron kustannuksen. Vankiloiden rakennushankkeiden kustannusarviot tarkentuvat esi- ja tarveselvitysvaiheessa. Vankilan rakennushanke kestää keskimäärin 5–8 vuotta.

Yhdyskuntapalvelusta aiheutuva kustannusten lisäys olisi 60 euron tuntikustannuksella 72 000 euroa. Se lisättyinä ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanokustannuksiin tekisi yhteensä ensimmäisenä vuonna noin 2 020 000 euroa ja tämän jälkeen pysyvä vuosittainen kustannus olisi noin 1 512 000 euroa.

Mikäli vaarallisen esineen hallussapitoa koskevan lainsäädäntöuudistuksen vuoksi vankimäärä nousee 7,3 vangilla, tulee 90 prosentin käyttöasteella rakentaa 8 uutta vankipaikkaa. Yhdestä uudesta vankipaikasta aiheutuu alustavan arvion mukaan vuosittainen 120 000 euron pysyvä kustannus. Lisäksi vankipaikkojen perustamisesta aiheutuu kertaluonteisia menoja noin 42 300 euroa/vankipaikka. Kertaluonteiset menot sisältävät muun muassa turvatekniikka- ja kalustehankintoja. Näin ollen 8 vankipaikan lisäys aiheuttaisi alustavan arvion mukaan käyttöönottovuonna noin 1 298 000 euron kustannuksen ja tämän jälkeen pysyvän vuosittaisen 960 000 euron kustannuksen. Vankiloiden rakennushankkeiden kustannusarviot tarkentuvat esi- ja tarveselvitysvaiheessa. Vankilan rakennushanke kestää keskimäärin 5–8 vuotta.

Yhdyskuntapalveluseuraamusten ankaroitumisesta ja lisääntymisestä aiheutuisi vuosittainen noin 47 000 euron lisäkustannus. Vaarallisen esineen hallussapitoa koskien ehdottomasta vankeusrangaistuksesta ja yhdyskuntapalvelusta aiheutuva kustannusvaikutus on ensimmäisenä vuonna yhteensä noin 1 345 000 euroa ja tämän jälkeen pysyvä vuosittainen kustannus olisi noin 1 007 000 euroa.

Mikäli toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapitoa koskevan lainsäädäntömuutoksen vuoksi vankimäärä nousee 7,1 vangilla, tulee 90 prosentin käyttöasteella rakentaa 8 uutta vankipaikkaa. Yhdestä uudesta vankipaikasta aiheutuu alustavan arvion mukaan vuosittainen 120 000 euron pysyvä kustannus. Lisäksi vankipaikkojen perustamisesta aiheutuu kertaluonteisia menoja noin 42 300 euroa/vankipaikka. Kertaluonteiset menot sisältävät muun muassa turvatekniikka- ja kalustehankintoja. Näin ollen 8 vankipaikan lisäys aiheuttaisi ensimmäisenä vuonna noin 1 298 000 euron kustannuksen ja tämän jälkeen pysyvän vuosittaisen

960 000 euron kustannuksen. Vankiloiden rakennushankkeiden kustannusarviot tarkentuvat esi- ja tarveselvitysvaiheessa. Vankilan rakennushanke kestää keskimäärin 5–8 vuotta.

Yhdyskuntapalveluista aiheutuisi 60 euron tuntikustannuksella noin 65 000 euron vuosittainen lisäys. Yhteensä nämä summat tekevät ensimmäisenä vuonna yhteensä noin 1 363 000 euroa ja tämän jälkeen pysyvä vuosittainen kustannus olisi noin 1 025 000 euroa.

Työryhmän mietinnön sivulla 113 todetaan seuraavasti: ”Edellä on arvioitu, että törkeätä ampuma-aserikosta koskeva vuosittainen kustannusvaikutus on noin 16 877 000 euroa, vakavaa rikollista toimintaa varten tapahtuvan ampuma-aseen käsittelyn rangaistavaksi säätämisen vuosittainen rangaistusten täytäntöönpanoa koskeva kustannusvaikutus on noin 925 000 euroa, vaarallisen esineen hallussapidon rangaistusasteikon ankaroittamisen kustannusvaikutus on noin 645 000 euroa ja toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidon rangaistusasteikon ankaroittamisen kustannusvaikutus on noin 647 000 euroa. Yhdessä nämä neljä summaa tekevät 19 094 000 euroa eli pyöristäen 19,1 miljoonaa euroa. Kun siitä tehdään 15 prosentin vähennys, päästään 16 235 000 euroon, joka olisi todettujen muutosten vuosittainen yhteinen kustannusvaikutus. Mainitusta summasta 16 073 500 euroa koskee ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanoa ja loput yhdyskuntapalvelua. Ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanokustannusten vuosittainen kasvu vastaisi noin 196 vankipaikan lisäystä. Kun lisäksi otetaan huomioon rikosprosessiin liittyvät yhteensä 1 185 000 euron kustannusvaikutukset, päästään 17 420 000 euron vuosittaisiin lisäkustannuksiin.”

Rikosseuraamuslaitos esittää, että tältä osin mietinnössä esitettyihin arvioihin tehtäisiin seuraavia täydennyksiä: törkeätä ampuma-aserikosta koskeva kustannusvaikutus olisi ensimmäisenä vuonna noin 37 136 000 euroa ja pysyvä vuosittainen kustannusvaikutus olisi noin 27 449 000 euroa. Vakavaa rikollista toimintaa varten tapahtuvan ampuma-aseen käsittelyn rangaistavaksi säätämisen rangaistusten täytäntöönpanoa koskeva kustannusvaikutus taas olisi ensimmäisenä vuonna noin 2 020 000 euroa ja pysyvä vuosittainen kustannusvaikutus noin 1 512 000 euroa. Vaarallisen esineen hallussapidon rangaistusasteikon ankaroittamisen kustannusvaikutus taas olisi ensimmäisenä vuonna yhteensä noin 1 345 000 euroa ja tämän jälkeen pysyvä vuosittainen kustannus olisi noin 1 007 000 euroa. Toisen vakavaan vahingoittamiseen soveltuvan esineen tai aineen hallussapidon rangaistusasteikon ankaroittamisen kustannusvaikutus olisi ensimmäisenä vuonna noin 1 363 000 euroa ja tämän jälkeen pysyvä vuosittainen kustannus olisi noin 1 025 000 euroa. Yhdessä nämä neljä summaa tekevät ensimmäisenä vuonna 41 864 000 euroa, tämän jälkeen pysyvä vuosittainen kustannus on noin 30 993 000 euroa. Kun tästä tehdään 15 prosentin vähennys, päästään ensimmäisenä vuonna 35 584 000 euroon ja pysyvään vuosittaiseen 26 344 050 euron kustannukseen, mikä olisi todettujen muutosten vuosittainen yhteinen kustannusvaikutus. Ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon kustannukset ovat ensimmäisenä vuonna 35 454 000 euroa ja tämän jälkeen 26 214 000 euroa vuodessa. Loput kustannukset koskevat yhdyskuntapalvelua. Ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpanokustannusten vuosittainen kasvu vastaisi noin 257 vankipaikan lisäystä.

Muut asiat

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

-

Lokasaari Heidi
Rikosseuraamuslaitos